

Pääkirjoitus

Lokakuussa huipentuneessa oikeudenkäyntien sarjassa langetettiin tuomiot Finn-reactor-vertaisverkkopalvelun ylläpitäjille ja käyttäjille. Epäiltiin, että yhdet ovat ladanneet ja levittäneet tekijänoikeudella suojattuja materiaaleja ja toiset tämän mahdollistaneet ovat olleet toiminnasta tietoisia.

Ei syytä hätkähtää: Internet on historian valtaisin varastetun tavaran markkina. Syytä hätkähtää: perusteena tuomioille oli vain ja ainoastaan väitetty taloudellinen menetys. Turun käräjäoikeudessa syyttäjä ei pystynyt yksilöimään jaettuja ääni- tai videotiedostoja eikä oikeudenhaltijain tapioita.

Kun kaikille tuomioille ei löytynyt rikosnimekettä laista, perusteeksi tekaistiin ”avunanto tekijänoikeusrikkomukseen” (vrt. ”suunniteltu salaliitto punaisia päin kävelmiseksi”). Hatusta tai peruukista vedettiin myös korvaussummat: oikeudenhaltijoille hyvitystä yli 420 000 ja oikeudenkäyntikuluja yli 142 000 euroa.

Summat ovat yksilöä kohden huomattavasti suurempia kuin murhatuomioissa, raiskauksista puhumattakaan. Tulee paljon halvemmaksi mukiloida nälkätaiteilija työkunnottomaksi kuin napata hänen teoksiaan verkosta. Miksi ”avunanto tekijänoikeusrikkomukseen” on rikoksista raskaimpia? Miksi jähmeämaineinen suomalainen oikeusjärjestelmä haluaa tuomita niin kiivaasti, ettei näytön- tai nimekkeenpuute paina?

Tuomio myötäilee uuden ©-lain säätämistä. Kulttuuriministeri Karpela (nyk. Saarela) ajoi Suomeen eurooppalai-

sittain kireän version. Ministeri väitti, että tietyt käsittämättömyydet – digitaalisen aineiston teknisen suojan kiertämistä ei saa ”helpottaa” (kertomalla siitä? keskustelemalla siitä?) – olisivat EU:n vaatimuksia. Unioni kiisti: jäsenmailla on huomattavasti liikkumatilaa direktiivin tulkinnessa. Kun kansanedustajat saivat tuhansia vihaisia viestejä, ministeri puhui ”masinoinnista”.

Poliitikot haluavat aktiivista kansalaispalautetta ja eDemokratiaa, kunhan se on oikeanlaista. Miksi tekijänoikeuslain kiristäminen on tärkeää? Miksi sen vastustaminen on masinoitua? Miksi laki piti saada, vaikka vielä kukaan ei tiedä, mitä se tarkoittaa?

Informaation vapaa levittäminen ei ole uhka vain informaatio- niukuudesta eläville poliittisille järjestelmille, vaan myös suurimmalle osalle mediateollisuudesta, jonka markkinat perustuvat infosääntelyyn. Kun digitaalinen teknologia poistaa vaikeutta ja vähyyttä, sitä on keinotekoisesti luotava heikentämällä tekniikkaa kopiosuojauksilla ja kiristämällä lainsäädäntöä ja valvontaa. Koska tekniset suojaukset ovat aina murrettavissa, voidaan mediabisnes turvata vain ankarimmin legisloiden. Itse kapitalismin sydän, pörssi, elää kitsaan informaation epätasaisesta jakautumisesta.

Niin kauan kuin Hollywoodin ja musiikkiteollisuuden rikastuminen ovat kiinni informaatio- niukuudesta, eletään lisääntyvän valvonnan ja kohtuuttoman tekijänoikeuslain aikaa. ”Kuinka vähän he käyttävätkään omaisuuksistaan tasapainottaakseen vääryyksiä ja häiriöitä, joita heidän vaurautensa kasaaminen aiheuttaa”,

kysyi Flora Tristan 1840. Nyt kun ”henkinen omaisuus” hiipii omaisuuksista suurimmaksi, uhkaa kolkko tasapainotus. Konkreettisella omaisuudella on huonompi suoja, kuten itä- ja eteläsuomalaisten kuntien asukkaat ovat huomanneet uraaniyh-tiöiden valtaushakemusten jo romautettua heidän kotiensa ja kotiseutujensa hinnan ja haluttavuuden.

Jean-François Lyotardin klassikossa *Tieto postmodernissa yhteiskunnassa* (1979) toivottiin vielä, että demokratia laajenisi informaatioteknologian avulla: kansalaiset saavat vapaan pääsyn hallinnon tietopankkeihin. Enää elää pieni toivo siitä, ettei teknokontrolli ulottuisi aivan kaikkialle. Suomalaisten puhelu- ja nettitietoja säilytetään viisi vuotta. Heidän ruokakattomuksiaan ja uskonvakaumuksiaan tilastoidaan maassa, joka sallii kuolemantuomion, kidutuksen ja salaiset oikeudenkäynnit, myös ja varsinkin ulkomaiden kansalaisille.

Kapitalistinen determinismi on jyrännyt teknologisen determinismin 6–0. Teknoutopiat romahtavat, kun kovalevy, jolle transhumanisti aikoi ladata itsensä, takavarikoidaan lentokentällä.

Suomen kolme suurinta puoluetta on perustettu vuosina 1899, 1906 ja 1918. Millään niistä ei ole tolkullista sanottavaa tiedon politiikasta. Kaikki olivat tiukasti SmashAsem-poliisi-ylilyöntien puolella. Jos jokin puolue vaatisi tekijänoikeuslain kumoamista ja siirtymistä alle yhden maapallon varannot kuluttavaan elintapaan, alettaisiin olla ajan hermolla, kuten sata vuotta sitten.